

KIRJE I. I. SKVORTSOV-STEPANOVILLE

16. XII. 1909.

Kallis kollega! Olen saanut vastauksenne ja tartun kynään jatkaakseni keskusteluamme.

Te haluatte siirtää kysymyksen enemmän teoreettiselle (eikä taktilliselle) pohjalle. Suostun siihen. Muistutan vain, että lähtökohta *Teillä* oli taktillinen: Tehän hylkäsitte taktillisen perusväittämän „klassillisen asettelun”. Tuoni taktillisen ratkaisun Te hahmottelitte (määrittelemättä siitä taktillisia *johtopäätöksiä*) kieltäessänne „amerikkalaisen mahdollisuuden”. Sen vuoksi en pidä oikeana sitä erimielisyyksiemme esitystä, jonka Te puette sanoihin: „Te (s.o. minä) korostatte *talonpoikaiston* liikehtimistä koskevaa tosiasiaa. Minä tunnustan *proletarisoituvan* talonpoikaiston liikehtimistä koskevan tosiasian”. Erimielisyyys ei ole siinä. Enhän minä todellakaan kiellä sitä, että talonpoikaisto proletarisoituu. Erimielisyyden kohteena on se, onko porvarillinen agraarijärjestelmä Venäjällä lujittunut siinä määrin, että voitaisiin tehdä objektiivisesti mahdottomaksi jyrkkä siirtyminen „preussilaisesta” agraarikapitalismin kehityksestä „amerikkalaiseen” agraarikapitalismin kehitykseen? Jos on, niin silloin taktiikan peruskysymyksen „klassillinen” asettelu jää pois. Jos ei, niin silloin se säilyy.

Ja minä olen sitä mieltä, että sen täytyy säilyä. En kiellä „preussilaisen” tien mahdollisuutta; myönnän, ettei marxilaisen pidä „mennä takuuseen” *toisesta* mainituista teistä eikä myöskään *situa* itseään *vain* toiseen niistä; myönnän, että Stolypinin politiikka ottaa *vielä* askeleen eteenpäin „preussilaisella” tiellä ja että tuolla tiellä *saattaa* tietyssä vaiheessa tulla dialektinen murros, joka *poistaa* päivä-

järjestyksestä kaikki toiveet ja perspektiivit „amerikkalaisen” tien suhteen. Mutta minä vakuutan, että *nyt* tuo murros *varmastikaan* ei ole vielä koittanut ja että sen vuoksi marxilaisen on ehdottoman sallimatonta, teoreettisesti ehdottoman väärin luopua „klassillisesta” kysymyksen asettelusta. Juuri siinä ovat erimielisyytemme.

Teoreettisesti ne sisältyvät, ellen erehdy, kahteen pääkohtaan: 1) Minun on kukistettava Teidän „liittolaisenne” V. Iljin voidakseni perustella katsantokantani. Toisin sanoen tämä katsantokanta on ristiriidassa Venäjän vallankumousta edeltäneen talouden marxilaisen analyysin yhteenvedojen kanssa. 2) „Klassillista” asettelua voidaan ja täytyy rinnastaa revisionistien (Davidin ja kumpp.) agraarioppoportunismiin, sillä työläisen ja „musikan” suhdetta koskevan kysymyksen asettelussa Venäjällä ja Saksassa ei ole mitään oleellista, periaatteellista, perinpohjaista eroa.

Pidän näitä kumpaakin väittämää syvästi virheellisenä.

Ad 1)* (Vältyäkseni kajoamasta „taktikkaan” syrjäytän Martynovin rynnäkön Iljiniä⁴³ vastaan ja siirryn vain Teidän esittämään teoreettisen kysymyksen asetteluun.)

Mitä Iljin todisteli ja mitä hän todisti? Että agraari-suhteiden kehitys Venäjällä tapahtuu kapitalistisesti *sekä* tilanherrataloudessa *että* talonpoikaistaloudessa, *sekä* „yhteisön” ulkopuolella *että* sen sisällä. Tämä ensiksi. Että tämä kehitys on jo *peruuttamattomasti* määrännyt kapitalistisen kehitystien eikä muuta kehitystietä, kapitalistisen luokkaryhmituksen *eikä* muuta luokkaryhmitystä. Tämä toiseksi.

Tästä kiisteltiin narodnikkien kanssa. Se piti todistaa. Se todistettiin. Se pysyy todistettuna. Nyt asetetaan (ja vuosien 1905—1907 liikkeellä on jo *asetettu*) *toisenlainen* kysymys, seuraava kysymys, joka *edellyttää* sen kysymyksen ratkaisemista, jonka Iljin (eikä tietenkään hän yksin) on ratkaissut, mutta joka *edellyttää muutakin*, jotain suurempaa, monimutkaisempaa, jotain uutta. *Paitsi* sitä kysymystä, joka vuosina 1883—1885 ja vuosina 1895—1899 ratkaistiin lopullisesti ja ratkaistiin oikein, XX vuosisadan historia Venäjällä on asettanut meille *edelleen seuraavan* kysymyksen,— eikä mikään ole teoreettisesti sen virheellisempää kuin perääntyä siitä takaisin, yrittää vältellä ja

* — 1. suhteen. *Toim.*

torjua sitä viittaamalla aikaisemmin ratkaistuun. Se merkitsisi niin sanoaksemme toisen luokan, s.o. korkeamman luokan kysymysten rajoittamista alemman, ensimmäisen luokan kysymysten tasolle. Ei voida rajoittaa kapitalismia koskevan kysymyksen yleiseen ratkaisuun, kun *uudet* tapahtumat (ja merkitykseltään maailmanhistorialliset tapahtumat, jollaisia ovat vuodet 1905—1907) ovat asettaneet konkreettisemmän, yksityiskohtaisemman kysymyksen, kysymyksen *kapitalistisen* agraarikehityksen kahden tien tai metodin taistelusta. Kun me taistelimme narodnikkeja vastaan todistaaksemme sen, että tuo tie on kiertämättömiä ja peruuttamattomasti kapitalistinen, niin me olimme aivan oikeassa emmekä voineet olla keskittämättä koko voimaa, koko huomiota kysymykseen: kapitalismi *vaiko* „kansantuotanto”. Se oli sekä luonnollista että kiertämätöntä ja myös laillista. Mutta nyt tämän kysymyksen on ratkaissut sekä teoria että elämä (sillä Venäjän uusin historia on todistanut trudovikin pikkuporvarillisuuden en masse *), ja päiväjärjestykseen on tullut toinen, korkeamman luokan kysymys: α -tyypin kapitalismi *vaiko* β -tyypin kapitalismi? Ja minun varma vakaumukseni on se, että Iljin oli oikeassa, kun hän esipuheessa kirjan toiseen painokseen sanoi, että siitä juontuu kapitalistisen agraarikehityksen kahden muodon mahdollisuus ja että näiden *muotojen* välinen historiallinen taistelu ei ole vielä päätynyt **.

Venäläisellä opportunistilla marxilaisuudessa, s.o. menševismillä meidän päivinämmä, on se erikoisuus, että se on yhteydessä marxilaisuuden kirjaimen doktrinääriseen yksinkertaistamiseen, madaltamiseen ja vääristelyyn, sen hengen kavaltamiseen (niin oli myös rabotshejedelölaisuuden ja struvelaisuudenkin laita). Taistellessaan narodnikkilaisuutta, virheellistä *sosialismin* doktriinia vastaan menševikeiltä jäi doktrinäärisesti huomaamatta, hoksaamatta narodnikkilaisuuden historiallisesti reaalin ja edistykseellinen historiallinen *sisältö*, teoria demokraattisen kapitalismin joukkoluontoisesta *pikkuporvarillisesta* taistelusta liberaalis-tilanherramaista kapitalismia vastaan, „amerikkalaisen” kapitalismin taistelusta „preussilaista” kapitalismia vastaan. Siitä johtui heidän kauhea, idioottinen, luopio-

* — massana. *Toim.*

** Ks. Teokset, 3. osa, ss. 11—15. *Toim.*

mainen aatteensa (joka imeytyi koko „Yhteiskunnalliseen liikkeeseenkin”), jonka mukaan talonpoikaisliike on taantumuksellista, kadetti on edistyksellisempi kuin trudovikki, „proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuuri” (= klassillinen asettelu) on ristiriidassa „taloudellisen kehityksen koko kulun” kanssa (menshevistisen „Yhteiskunnallisen liikkeen” 661. sivu). „On ristiriidassa taloudellisen kehityksen koko kulun kanssa” — eikö se muka ole taantumuksellisuutta?

Minä olen sitä mieltä, että taistelu tätä marxilaisuuden kauheaa vääristelyä vastaan oli „klassillisen asettelu” perustana ja oikeana perustana, vaikka valitettavasti aikakauden luonnollisten olosuhteiden vuoksi tätä taistelua käytiin taktillisesti hyvin tarmokkaasti ja teoreettisesti riittämättömän tarmokkaasti. Muuten, valitettava on tässä väärä sana ja se on heitettävä pois!

Juuri tämä agraarikysymys onkin nyt Venäjällä porvarillisen kehityksen kansallinen kysymys. Ja ettei monessa suhteessa oikeaa ja joka suhteessa äärimmäisen arvokasta saksalaista mallia ruvettaisi virheellisesti (mekaanisesti) siirtämään meille, on käsitettävä selvästi, että Saksan täysin vakiintuneen porvarillisen kehityksen kansallisena kysymyksenä oli yhteenliittäminen y.m.s., muttei agraarikysymys, kun taas Venäjällä porvarillisen kehityksen lopullisen vakiintumisen kansallisena kysymyksenä on nimenomaan agraari- (vieläpä suppeamminkin: talonpoikais-) kysymys.

Siinä on puhtaasti teoreettinen perusta erotukselle marxilaisuuden soveltamisessa vuosien 1848—1868 (likipitäen) Saksaan ja vuosien 1905—19?? Venäjään.

Millä voin todistaa, että porvarillisen kehityksen kannalta meillä on saanut kansallisen merkityksen agraarikysymys eikä jokin muu? En tiedä, tarvinneeko sitä todistellakaan. Mielestäni se on kiistatonta. Mutta juuri siinä on teoreettinen perusta ja juuri siihen on johdatettava kaikki osakysymykset. Jos syntyy kiistaa, niin mainitsen lyhyesti (toistaiseksi lyhyesti), että juuri tapahtumien kulku, tosiasiat, vuosien 1905—1907 historia ovatkin todistaneet osoittamani agraarikysymyksen (talonpoikaiskysymyksen, ja tietenkin pikkuporvarillis-talonpoikaisen eikä yhteisötalonpoikaisen kysymyksen) merkityksen Venäjällä. Samaa todistaa nyt myös vuoden 1907 kesäkuun 3 päivän laki sekä III Duuman kokoonpano ja toiminta ja —

yksityisseikka — 20. XI. 1909⁴⁴ sekä (erikoisen tärkeää) hallituksen agrariipolitiikka.

Jos olemme yhtä mieltä siitä, että Venäjän *uusin* historia, vuosien 1905—1909 historia *on todistanut* agrariikysymyksen perustavaa laatua olevan, mitä tärkeimmän, kansallisen (tässä mielessä) merkityksen määrätyn tyyppisen porvarillisen kehityksen vakiintumisessa Venäjällä, niin voimme mennä eteenpäin. Jos ei, niin ei.

Venäjän porvarillinen kehitys oli vuoteen 1905 mennessä jo täysin kypsytty, jotta voitiin vaatia vanhentuneen päällysrakennuksen — vanhentuneen, keskiaikaisen maanomistuksen viipymätöntä murtamista (Te tietenkin ymmärrätte, minkä vuoksi otan tässä *koko* päällysrakennuksesta ainoastaan maanomistuksen). Me elämme *tuon* murtamisen aikaa, ja *porvarillisen* Venäjän eri luokat *yrittävät* viedä sen päätökseen, suorittaa sen loppuun omalla tavallaan: talonpojat (+ työläiset) kansallistamisen tietä (olen hyvin iloinen, että olemme kansanne samaa mieltä kunnallistamisen täydellisestä järjettömyydestä; kansallistamista puolustavia sitaatteja Theorien über Mehrwerth'istä * olen jo esittänyt eräässä teoksessani, josta *osa* on julkaistu puolan kielellä)**,— tilanherrat (+ vanha porvaristo, girondelainen porvaristo) vuoden 1909 marraskuun 9 päivän tietä j.n.e. Maan kansallistaminen = talonpoikien suorittama vanhan maanomistuksen murtaminen on amerikkalaisen tien taloudellinen perusta. Vuoden 1906 marraskuun 9 päivän laki = tilanherrojen suorittama vanhan maanomistuksen murtaminen on preussilaisen tien taloudellinen perusta. Meidän aikamme, vuodet 1905—??, on *näiden* teiden vallankumouksellisen ja vastavallankumouksellisen taistelun aikaa,— *samoin* kuin vuodet 1848—1871 Saksassa olivat yhdistymisen (= Saksan porvarillisen kehityksen *kansallisen* probleeman ratkaisemisen) kahden tien — Suur-Saksan tasavallan *kautta* käyvän tien ja preussilaisen monarkian *kautta* käyvän tien — vallankumouksellisen ja vastavallankumouksellisen taistelun aikaa. *Vasta* vuonna 1871 toinen tie *voitti lopullisesti* (siihen se minun „täysin“-sanani liittyykin). Ja silloin Liebknecht luopui parlamentin boikotoinnista. Ja silloin lassallelaisten ja eisenachilaisten välinen kiista *kuoli*. Ja silloin *kuoli*

* — Lisäarvoteorioista. *Toim.*

** Ks. Teokset, 15. osa, ss. 146—169. *Toim.*

myös kysymys yleisdemokraattisesta vallankumouksesta Saksassa,— mutta Naumann, David ja kumpp. alkoivat 90-luvulla (kahdenkymmenen vuoden *kuluttua!*) herättää henkiin ruumista.

Meillä on taistelu *vielä* käynnissä. Kumpikaan agraaritit ei ole vielä voittanut. Meillä *meidän* aikakautemme (v.v. 1905—1909—??) jokaisen kriisin aikana *tulee esiin*, varmasti tulee esiin „musikan” „yleisdemokraattinen” liike, ja sen jättäminen huomioimatta olisi perinpohjainen virhe, joka *käytännössä* johtaisi menshevismiin, vaikka *teoriassa* kiista syntyisikin toisella pohjalla. En minä „johda” kiistaa „menshevismiin”, vaan aikakautemme *historia johtaa* menshevismiksi sen, jos proletariaatti jättää huomioimatta Venäjän porvarillisen kehityksen kansallisen tehtävän, sillä siinähan se menshevismiin *ydin* onkin.

Nebenbei*. Oletteko lukenut, mitä *Tsherevanin* kirjoittaa „Nykytilanteessa” bolshevikkien „klassillisen kysymyksenasettelun” *opportunistista?* Lukekaa!

Ad 2) Olen oikeastaan jo sanonut melkein kaiken ad 2. Saksassa *työläisen* antama kannatus „musikan” pyrkimykselle saada suurtilanherran, junkkerin maa *itselleen* (s.o. musikalille)— *on taantumuksellinen*. Eikö niin? Eikö totta? Venäjällä vuosina 1905—1909—?? *on taantumuksellista kieltäytyä* tuosta kannatuksesta. Hic Rhodus, hic salta!** Tässä on joko kieltäydyttävä koko agraariohjelmasta ja siirryttävä... melkeinpä kadettilaisuuteen,— tahti *tunnustettava periaatteellinen* ero kysymyksen asetelussa Saksassa ja Venäjällä, ei siinä mielessä periaatteellinen, että meillä olisi ei-kapitalistinen aikakausi, vaan siinä mielessä, että kapitalistinen *aikakaudet* ovat *aivan* erilaiset, periaatteellisesti erilaiset: aikakausi *ennen* kapitalismin kansallisen tien lopullista vakiintumista ja aikakausi tuon vakiintumisen *jälkeen*.

Lopetan toistaiseksi tähän. Koetan lähettää Teille leikkeleitä keskustelujemme aiheesta. Kirjoittakaa, kun sattuu vapaata aikaa. Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Starik*

Julkaistu ensi kerran v. 1924
aikakauslehdessä „Proletarskaja
Revoljutsija” № 5 (28)

Julkaistaan
käsikirjoiituksen mukaan

* — Ohimennen. *Toim.*

** — Tässä on Rhodos, hyppää tästä! *Toim.*